

COL·LABORACIÓ

VACANCES AL REFUGI DEL LLAC DE LA PERA

Els temps canvien molt i fer vacances fa quaranta-dos anys era quelcom bastant diferent del que es pot fer en l'actualitat.

Per tant, aquí teniu una ressenya de les nostres vacances al mes de setembre de l'any 1962.

La meua muller, el meu fill i jo vàrem decidir fer les vacances al refugi del llac de la Pera. Llavors per pujar al refugi no hi havia carretera; se sortia del poble d'Aràns i fins al refugi la passejada era d'unes tres hores i mitja de pujada. Vàrem passar-hi tot un mes i d'acord amb en Tarragó, guarda del refugi, que era amic meu. Tarragó tenia un ase i quan vàrem arribar ja ens esperava al poble amb l'ase; vàrem carregar-hi les motxilles i cap amunt.

Pujant cap al refugi.
Fotografia d'Antonio Moreno

La dona i el fill pescant. Fotografia d'Antonio Moreno

Amb en Tarragó fèiem excursions, entre altres, a La Carabassa i al pic de La Muga. Cada setmana marxava el dilluns i no tornava fins dissabte; una vegada va venir acompanyat d'uns andorrans que venien a pescar i caçar. Així, durant la setmana estàvem sols i gràcies al ruc estàvem molt distrets. Ja al matí, quan sentia que ens

aixecàvem, començava a bramar; llavors el meu fill li donava menjar i beure. A més, cada dos dies pujava la Guàrdia Civil, ja que en Tarragó els va dir que érem sols i venien por si necessitàvem quelcom.

Passejant l'ase. Fotografia d'Antonio Moreno

El 24 de setembre va caure una nevada de gaire bé mig metre de gruix. Aleshores, en Tarragó ens va fer anar a Martinet, on un amic i soci d'ell que tenia una fonda i un taxi ens va acollir a casa seva, i així vàrem passar la resta de les nostres vacances.

Antonio Moreno

Característiques del refugi:
Es va inaugurar el 22 de setembre de 1957
Altitud: 2.335 m
36 places amb lliteres
6 places lliures
Amb tots els serveis: llum, calefacció, wàter, lloc per a cuinar, etc.

Adherit a:
Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Associació d'entitats Excursionistes del Barcelonès
Grup Alta Muntanya Espanyol

Membre Fundador de la Federació Internacional de Càmping i Caravàning
Representant a Catalunya del Càmping Club de França

Federació Catalana d'Espeleologia
Federació Catalana d'Entitats Corals

EDITOR: Club Excursionista de Gràcia
DIRECTOR: Guillem Martín i Brasó

a/e: cegracia@cegracia.com
web: <http://www.cegracia.com>
Dip. legal: B.9720-1961

Club Excursionista de Gràcia

"MAI ENRERA"

Publicació degana de la premsa de Gràcia
Creu de Sant Jordi 1992

SETEMBRE
OCTUBRE
2 0 0 4

PASSATGEMULET, 4
TEL: 93 237 86 59
FAX: 93 237 31 48
08006 BARCELONA

Butlletí social

XXII Any - 2a. Època, núm. 81
Fundat l'any 1922

Presentació pel
Conseller en Cap de
la Generalitat de la
25a edició de la
Matagalls-Montserrat
al saló Sant Jordi

JUNTA DIRECTIVA

Donat que els rebuts tornats estan ocasionant un augment de les despeses de gestió, a partir d'ara aquestes despeses es faran repercutir a l'hora de posar-se al corrent de pagament (segons l'article 10.2 dels Estatuts).

AGENDA

SETEMBRE

18 i 19, dissabte i diumenge
MATAGALLS-MONTSERRAT

30, dijous a les 21:30
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
LADAKH, ENTRE EL CEL I LA TERRA BTT de travessa
A càrrec d'Àlex Mariné, David Terradas i Joan Rosell

OCTUBRE

3, diumenge - Grup de Natura
Sortida a la Garrotxa

10, diumenge - GIE
VI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia
Sortida pràctiques a la Cerdanya

16 i 17, dissabte i diumenge - Cultural
3a Fira del Llibre de Muntanya a Rupit

16 i 17, dissabte i diumenge - GIE
VI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia
Sortida pràctiques al Garraf

24, diumenge - GIE
VI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia
Sortida pràctiques al Garraf

28, dijous a les 21:30
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
CUINES SOLARS A MALÍ. Viatjes i Projectes de Cooperació
a càrrec de Guillem Martín i Brasó

NOVEMBRE

6 i 7, dissabte i diumenge - GIE
VI Curset d'Iniciació a l'Espeleologia
Sortida pràctiques a determinar

25, dijous a les 21:30
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
AVENTURES EN MOTO I A PEU PER CAMINS DEL MARROC
Turisme i Trekking
A càrrec de Noemí Cantí, Jepi Pasqual i Montse Peramiquel.

CULTURAL

EL BORN I L'11 DE SETEMBRE

La projectada visita a l'antic Born va reunir uns quaranta-dos socis de la nostra entitat. El passat 17 de juliol vàrem tenir la possibilitat de conèixer detalls de l'excavació arqueològica que es va portar a terme entre l'octubre del 2001 i el març del 2002. Abastà aproximadament vuit mil metres quadrats i per estrats es baixa des del segle XVIII al XIV. Entre la terra remoguda van aparèixer restes de la vida diària d'un barri sencer, actiu, bigarrat i mercantil.

Visitant el Born. Fotografia de Maria-Dolors Lázaro

Després dels fets de 1714, un ampli sector de Barcelona va ser enderrocat per construir la Ciutadella. Josep Fontserè hi va projectar el mercat del Born, que va funcionar com a tal fins al 1971. Cap al 1997 es va decidir que l'edifici acollís la Biblioteca de Barcelona, però l'interès de les restes arqueològiques recuperades va aconsellar convertir-lo en l'eix vertebrador d'un nou espai cultural barceloní.

El Born és l'escenari d'uns fets cabdals. Barcelona va patir els efectes de diversos setges i bombardeigs. Va quedar afectada pels atacs de 1691, 1697 i 1714. Els fets bèl·lics més importants van succeir l'11 de setembre de 1714, quan es va decidir la capitulació de la ciutat, després de divuit mesos de setge. Després d'aquesta data, els enginyers militars de Felip V van construir una fortalesa (la Ciutadella) per reforçar el costat més dèbil de les defenses i, sobretot, per subjectar els barcelonins. Es van fer enderrocar mil cases i així s'eliminà un 17 % de la superfície urbana.

estem a punt de marxa, i els de Mataró ja han sortit (la parella de Terrassa decideix instal·lar-se en una llitera i rumiar-se això de la caminada). Decidim esperar, i finalment cap a les vuit comencem a pujar (alguna clariana es veu de lluny!).

Els de la cresta s'afegeixen al Besiberri Sud: el temps no els permet crestejar. Total que els divuit comencem a pujar que si cap a la dreta, que si cap a l'esquerra. Neu, pedres, canal, camí. Ens trobem els de Mataró que ja baixen, i iniciem el darrer tram cap al cim. A dalt del cim, força fred, tots ben apilotats, menjant tot el que portem. No hi ha panorama: un grapat de núvols ens envolta i no permet veure res. Suposem que encara gràcies que no ens hem mullat...

Iniciem la baixada, i en el tram de neu alguns fan "culen bajen"; d'altres fan pràctiques d'autodetenció. Entretinguda, la baixadeta. Arribem al *refu*, recuperem totes les nostres pertinences (motxilla grossa, sac, fogonet, etc.) i ben carregats tirem avall; això sí, ara amb una mica de sol (no gaire, no fos cas que ens agafés una insolació!). Arribem a l'estany, on tot el grup decideix prendre's un descans. Aquí el sol ja ha tornat a marxar. Uns quatre agosarats decideixen banyar-se i no explicarem com era el banyador, un que decideix fer de Ronaldinho amb les pinyes, algú altre que mig s'adorm, algú que punxa a tothom per a banyar-se però ni s'acosta a l'estany...

Reiniciem el descens. Ara deixem l'espai obert i relativament pla per a començar

una altra vegada amb el pendent i iniciar el camí pel bosc. Finalment anem arribant en grupets a les furgonetes i, quan ja hi som tots, qui condueix?, qui no podrà fer la becaïneteta? Parada oficial per a berenar-sopar a Los Amics. Conferència sobre dietètica i cap a les furgonetes un altre cop. Qui condueix? La Panadella gloriosa (recordeu quantes hores vam fer de caravana?). Arribem al Palau Reial a les dotze de la nit, i cap a casa que demà cal anar a treballar.

Elena Martínez i Laura Puig

SORTIDA AL BESIBERRI SUD: 10 I 11 DE JULIOL DE 2004

Participants: Albert València, Aleix Garcia, Andrés Chinchilla, Anna Lon, Eduard, Elena Martínez, Elisenda Peral, Enric Martínez Domènech, Iolanda, Jordi Pi, José Luis Peral, Laura Puig, Mari Cruz, Núria Colomar, Pep Bellavista, Raquel Curcoll, Toni Pardinilla i Xavi Zarzoso.

amí als estanys de Besiberri. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

Sortim del Palau Reial a les vuit del matí de dissabte. Ens encabim a les furgonetes i enfilem fins a Bellcaire. Parada oficial per a esmorzar. Parada següent: l'entrada del túnel de Viella. Fred i cel "emmaronat". Arribem a l'estany de Besiberri; el que ens temíem: comença a ploure. Capelines i fundes a les motxilles.

Refugi de Besiberri. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

Arribem al refugi nou metàl·lic (18 places sí, però capiculades). Traiem sacs de dormir i decidim amb qui ens capiculem. Mengem una mica. Llegim horòscops. Fem passar l'estona fins a l'hora de sopar. Arriben

mentrestant un grup de Manresa i un grup de Mataró. De l'expedició mataronina cal destacar en Joan Seques. Comencem a conèixer la fantàstica Iolanda (nova adquisició del Club: una noia genial!). Arriba el segon grup, que no ha vingut amb nosaltres a les furgonetes; són els que volen crestejar, però amb el temps que fa "ho tenen clar". El segon grup planta dues tendes. El refugi ja és a vessar. Cedim les nostres màrtegues al grup de Manresa que dormirà al *zulo* de baix. Es fa l'hora de sopar.

Camí al Besiberri Sud. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

Sopar genial amenitzat per la Iolanda i en Joan Seques i un fantàstic vi negre d'Enate (gràcies, José Luis!), que van escalfant l'ambient. Segon torn: l'expedició mataronina també ha de sopar!, i els de Manresa ja deuen haver sopat fora. Ens disposem a dormir: nosaltres capiculats, el segon torn a les tendes, els de Mataró al terra del *refu*, els de Manresa al *zulo* de baix... Però, què us pensàveu?, que ja hi érem tots? No! Encara n'arriben dos més de Terrassa, que dormiran a terra. Mitja hora ben bé de riallades intenses: l'Enate deu haver fet el seu efecte i el còctel explosiu Iolanda - Joan Seques també hi contribueix.

Laura i Andrés a la canal del coll del Besiberri Sud. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

A les sis ens llevem. Primer els de Terrassa i Mataró, ja que, si no, no hi ha qui pugui sortir de les lliteres! La gent es va espavilant, però el temps no. Està núvol. A les set

Les demolicions van incidir dramàticament en l'activitat de nombrosos oficis concentrats en aquell espai urbà: blanquers, corders de cànem, carnisers, calderers, pescadors, mariners, hostalers, taverners, basters... Però, gràcies a la rica documentació dels arxius barcelonins, ara es poden catalogar cada una de les cases que han estat recuperades en les excavacions, especificant qui hi vivia, quin era el seu ofici o a quina activitat es dedicava.

►► Burro de fang ► Segurament és una joguina infantil.

Trobat durant les excavacions

Aquells barcelonins que al segle XVIII van perdre la seva casa poden ser ara homenatjats pel nostre record.

ELS FETS DE 1714, UNA MICA D'HISTÒRIA

El rei d'Espanya Carles II va morir sense descendència i deixà com a hereu de la Corona un Borbó, en Felip d'Anjou (Felip V), nét de Lluís XV de França. El temor a l'absolutisme francès i la pèrdua de les llibertats nacionals va fer que Catalunya optés per donar suport a un Habsburg, l'arxiduc Carles, fill de l'emperador Leopold I.

Anglaterra, Holanda i Àustria van fer costat al pretendent de la casa d'Àustria, i el 1702 van declarar la guerra a Felip V i a França. El 1711, l'arxiduc Carles va succeir al seu avi en l'imperi i, davant la possibilitat que accedís també al tro espanyol, va perdre l'ajut d'Anglaterra i Holanda.

Catalunya va perdre la guerra. L'11 de setembre de 1714, després de divuit mesos de setge, Felip V va prendre Barcelona, i Catalunya va perdre les seves llibertats i institucions.

RUPIT 3a FIRA DEL LLIBRE DE MUNTANYA

16 i 17 d'octubre de 2004

Com és ja habitual, el nostre Club participarà amb un estand a la Fira del Llibre de Muntanya. La temàtica central és la trobada d'editors i llibreters especialitzats en llibre i cartografia de muntanya, llibre muntanyenc de col·leccionista i llibres sobre medi ambient, tradicions i cartografia, tradicions i etnografia, tots relacionats amb la muntanya. Aquesta fira és molt interessant i us convidem a assistir-hi

Maria-Dolors Lázaro

ALTES DE SOCIS

7.824	FEDERIC COFAN PUJOL
7.825	ISRAEL BERPAXAGAR COCH
7.826	JORDI XAUS RAFI
7.827	CARLES CASES COLOM
7.828	JORDI ORTUÑO RODRIGUEZ
7.829	MOISES FRANCISCO PIQUÉ
7.830	ARIADNA FOLCH CASTELLÀ
7.831	ROSA SALAS RICART
7.832	ISABEL JOVÉ COCA
7.833	NEUS LOPEZ UTGES
7.834	RUTH ROBERT BERGÉ
7.835	PAULA ROBERT BERGÉ
7.836	EDUARD BRUGAROLAS OLLÉ
7.837	JOAQUIM ROURA ASENSIO
7.838	SALVADOR MARTORELL MERINO
7.839	MARTA OBRADOR CAÑAMARES
7.840	OLEGUER FARRERA SAL
7.841	ALBERT VIDAL JUBERT

CANTAIRES MUNTANYENCS

Vè CONCERT DE PRIMAVERA

Ja hem arribat al Vè Concert de Primavera, que ha tingut com escenari, una vegada més, la Sala de Plens de l'antic Ajuntament de Gràcia, el propassat 19

de juny.

Va fer-ne la presentació Joan Cervera, qui donà la benvinguda als assistents i posà en relleu que aquests concerts van ser promoguts -i ho continuen sent- pel nostre director Víctor Barbé. A ell, doncs, li devem aquesta idea i la seva continuïtat. I va recordar que els concerts varen néixer sota un esquema determinat, que s'ha procurat de mantenir inalterable en tot moment. Va donar la benvinguda als amics de la Coral de la Unió Excursionista de Sabadell i al seu mestre Joan Auladell, i els va agrair el fet que hagin volgut acompanyar-nos.

Avui, com consta en el programa -va continuar dient- volem dedicar un record als amics que ens han deixat darrerament; en aquest cas concret són dos dels nostres expresidents: Enric Manubens i Alexandre Marcet.

Com és sabut, aquests concerts serveixen per a commemorar, en certa manera, l'efemèride que en el curs de l'any es compleixi d'una o més figures que hagin tingut contactes amb el Club Excursionista de Gràcia;enguany es tracta, concretament, d'Apel·les Mestres i d'Eduard Toda. Aquests dos homes de la Renaixença catalana són unes figures polièdriques que van abraçar cada una d'elles una quantitat ingent d'aspectes culturals. Apel·les Mestres fou escriptor, dramaturg, músic, poeta i dibuixant. Va morir precisament el 19 de juliol de 1936 (1). El seu comiat fou un dels més tristos. Ell, que sempre havia dit que en el seu enterrament hi hauria gran aflluència de gent, perquè era molt conegut i estimat, només va tenir com a acompanyant un sol amic, dins del silenci d'una Barcelona desèrtica i trasbalsada.

I Eduard Toda, diplomàtic, historiador, escriptor i mecenes, fou cònsol general a l'illa de Sardenya i va ser qui va redescobrir aquella petita població catalana, l'Alguer. Tot passejant-hi, va sentir com la gent parlava un idioma que li era familiar; és a dir, l'alguerès, una variant del català. I així es va produir el retrobament, en el segle XIX, de Catalunya amb la ciutat catalana d'Itàlia.

Ara bé, l'objecte principal d'aquestes trobades és sempre homenatjar una persona relacionada amb Gràcia. En aquest cas estem molt satisfets que sigui Josep Termes i Ardèvol, fill del Camp d'en Grassot, amb profundes arrels graciencques, i catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat Pompeu Fabra. Però en fi, després ja ens en parlarà Josep M. Solé i Sabaté, també historiador i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, escriptor i exdirector del Museu d'Història de Catalunya, a qui molts recordareu per ser la persona que va presentar

a la Universitat Industrial el llibre *50 anys d'escalades del GEDE*.

I en Cervera va voler donar encara les gràcies a Mercè Jofra, tècnica del Districte de Gràcia, per la seva col·laboració. També va saludar, evidentment, els bons amics Musons i Vinyals, consellers municipals de Cultura i d'Esports, respectivament.

Tot seguit va passar la paraula al president del Club Excursionista de Gràcia, Francesc Sanahuja. Aquest incidí en el fet que els Concerts de Primavera s'han convertit en una activitat habitual del CEG. I va donar les gràcies a Josep Termes per haver acceptat aquest homenatge; a Albert Musons, per ser-hi present en representació del Districte, sense oblidar Josep M. Solé i Sabaté, per fer-se càrrec de la glossa corresponent, així com la col·laboració dels amics de la Coral de la Unió Excursionista de Sabadell.

Al saló d'actes de l'Ajuntament de Gràcia. Fotografia de Joan Pascual

Va seguir dient que el fet de tenir els objectius clars i la tenacitat que ve demostrant la nostra entitat avala la seva trajectòria que l'ha portada a complir 83 anys de vida activa en el camp excursionista i cultural. Això també ha estat gràcies a socis com Enric Manubens i Alexandre Marcet, que van ser uns puntals molt importants per al Gràcia.

Finalitzà la seva intervenció convidant tothom a l'acte previst per al proper any 2005, que tindrà efecte al Monestir de Poblet, a iniciativa del nostre Club, amb motiu del 75è aniversari de la reinstauració de la Creu de l'Abat Guimerà davant de la porta principal de les muralles del monestir. Fou Eduard Toda qui va comprar a un antiquari parisenc aquesta peça arqueològica procedent de l'espòli a què donà lloc la desamortització decretada per Mendizábal, i la va fer col·locar en el castell d'Escornalbou. D'allí, els nostres precedents consocis van aconseguir retornar-la a Poblet, el 1930.

Això dit, Francesc Sanahuja cedí la paraula a Josep M. Solé i Sabaté qui començà afirmant que Josep Termes era un dels principals estudiosos del catalanisme, del moviment obrer i de la immigració... Però el més important ara, va aclarir, és esmentar la seva obra com a historiador. I en aquesta tasca el més primordial per a tots els que vam ser deixebles seus és la consigna que ens donà: *Estudieu el que vulgueu, penseu el que vulgueu, però sense ideologia de cap mena, l'únic que cal és rigor, crítica, veracitat i treballar en llibertat*.

Amb aquest criteri es va enfrontar a aquells que deien que el catalanisme era d'origen burgès, quan el coixí que va fer

CANIGÓ

Aquí teniu la *piada* del genial cap de setmana que uns quants (disset exactament) vam passar a La France fent, entre altres coses, turisme per les rotondes de diversos pobles i degustant la més que coneguda alta cuina francesa (he, he, he...).

Recuperant forces.

Castellers al Pic del Canigó.

Són les 10.45 h i sortim des de Fabra i Puig. La idea és arribar a Prades al migdia i havent dinat fer una mica de turisme i cap al refugi lliure de Marialles a dormir. Diumenge atacarem (si es deixa) el Canigó!

Cap a les 15 h, quan els francesos fan migdiada, cerquem algun restaurant per fer un mos, però tot és tancat i només ens obren unes portes: les

del Mc Donald's! En un acte de valor fem més cas a la gana que al cor i devorem hamburgueses i amanides... De camí cap al refugi visitem l'abadia romànica de Sant Miquel de Cuixà, que té l'església més gran i ben conservada d'aquest període de tot Europa.

A les 20 h arribem al refugi no guardat de Marialles, que és a uns 1.800 m, i ens trobem amb l'agradable sorpresa que està totalment LLIURE! per a nosaltres (amb un somriure d'orella a orella prenem posicions!). Es fa fosc i sopem sota els estels, la lluna i un núvol amenaçador... Us he dit que dins la colla comptem, entre altres professionals, amb un parell de psiquiatres? Si sumeu a aquest fet tres ampolles de vi (gentilesa de l'organitzadora i d'en Xavi Z.), ja teniu el resultat: una gresca d'allò més terapèutica plena de preguntes de vegades sense resposta...

L'endemà comencem a caminar cap a les 7 h. El camí és llarg però no presenta cap dificultat perquè l'ascensió és molt progressiva. Al cap de quatre hores, aproximadament, arribem a la xemeneia que s'enfila cap al cim de la muntanya (vinga que ja hi som!). Algú ha comptat 100 persones! Una colla de francesos de la Catalunya Nord fan castells amb enxaneta i tot i sona la gralla: ens sentim més catalans que quan ens hem aixecat, sobretot després de sentir a 2.800 m el cant d'*Els segadors*.

Muts i concentrats a la cresta

Fem la foto de grup i comencem la baixada; els més agosarats fan la cresta i la resta desfà el camí per retrobar-se a la vall i continuar junts fins al refugi. A mitja tarda ens descalcem les botes i pugem als cotxes per baixar cap a Barcelona. Ens aturem a sopar a la Jonquera (res de Mc Donald's ara: soparem com cal!).

I ara els agraïments: a l'Anna Lon, l'organitzadora, que ha pogut realitzar el seu somni de pujar al Canigó després de tres intents d'organització de sortida fallits (a la quarta va la vençuda), i també a la Montse, Toni Guasch, Ivan, Andrés Chinchilla, Pep Bellavista, Xavi Zarzoso, Xavi Mestres, Javier Gallego, Laura Puig, Marta Fonoll, Maribel, Ana, Eduard del Agua, Mari Cruz i Miquel Justo.

Qui organitza la propera?

Núria Colomar Matallanos

Hem fet el cim!!.

SORTIDA AL PUIG DE LA CANAL BARIDANA.

Dijous al vespre va aparèixer la Laura per La Finestra carregada amb un parell de guies que s'havia comprat sobre la zona de la Cerdanya i el Cadí. Semblava que anava seriosament allò de fer una sortida per aquella zona... Després d'una deliberació mentre esperàvem que arribessin les pizzes (o sigui que va donar temps per a propostes, rèpliques, objeccions, més rèpliques, alguna concessió i, finalment, el consens), vam estar decidint quina excursió faríem.

Va resultar que la Iolanda, flamant nova incorporació a la colla, a través de l'Alba (per cert, no sé per què deu ser, però l'Alba no ha aparegut pel Club des que ens va “encolorar” la Iolanda...), i l'Ivan, flamant menys nova incorporació a la colla, per generació espontània (!?), havien quedat aquell mateix cap de setmana per a conèixer-se en persona... (sembla que els accionistes de Movistar i Amena havien augmentat considerablement els seus beneficis aquella darrera setmana...).

En fi, que el dissabte al matí sortíem de Barcelona la Laura, l'Eduard, la Iolanda i jo en direcció a la Seu d'Urgell, on era l'Ivan. Un cop allà, de camí cap al passeig (on havien acordat trobar-se) vam saludar un munt de calbets i homes de mitjana edat per veure quina cara hi feia la Iolanda... Finalment, al capdavant del passeig vam seure a esperar. Al cap de poc va arribar l'Ivan amb unes pastes per a esmorzar (un detallàs, nano...). Dos petons (entre la Iolanda i l'Ivan, eh!), i cap a ca l'Ivan a esmorzar. Després ens vam acomiadar d'ells i la Laura, l'Eduard i jo vam marxar a fer la nostra excursió. Ells van dir que potser... vindrien... l'endemà... (vaja, que el més segur era que no ens veiéssim fins a l'hora de tornar a BCN...).

Com que era d'hora, vam decidir anar a visitar el poble de Pi... No hi vaig conèixer a ningú..., però vam veure un poni que tenia un no-sé-què familiar... Com que el poble de Pi no havia donat per a gaire, vam decidir fer una caminadeta curta. Així doncs, vam anar de Pi a Nas. De camí vam passar per “la torre de Pisa de la Cerdanya”: el campanar està inclinat més d'un metre, i no us penseu que la torre és gaire alta... Molt recomanable. El Nas, pse-pse; la part divertida va ser la tornada cap a Pi pel GR amb xancles...

Bé, vam agafar el cotxe i cap a Estana. Aparquem, preparem motxilles... i quan ja teníem les motxilles a l'esquena la Laura es va posar a buscar alguna cosa dins el cotxe... i, lògicament, no passava per la porta... “Bé, ja està... Marxem ara?” “Noooo.” “Mira, mira, ha marxat un cotxe cinc metres més enllà. Potser és millor lloc...” “Ui, ui, aparcaré el cotxe ben endins perquè no sobresurti el cul, no sigui que passi un TIR, o el Talgo, i m'hi faci una gràcia...” Per sort, no va marxar cap més cotxe...

En arribar a Prat de Cadí, vam estendre màrfeques al bell mig i vam menjar una mica. “Que *tonta* la Iolanda...! Tan bé com s'està aquí...!” De sobte, vam veure que un ramat de cavalls venia trotant directe cap al lloc on érem: “Mira, mira. Què hi fan aquella gent al nostre menjador? Anem a

mirar...” Van parar a uns metres i el més eixerit es va avançar... Un parell de carícies i ja no érem uns “invasors” (potser van veure que tenia una retirada al poni...). Van limitar-se a anar pasturant al nostre voltant. Després vam buscar un lloc més íntim, a una banda del prat, per tal de fer el bivac.

En acabar de sopar, va ser un gust ficar-se dins la funda i mirar els estels; de tant en tant es veien satèl·lits, i el frontal de la Laura (no, si això dels estels fugaços no és el meu fort...). “Mira, mira, un altre satèl·lit...” “On és?” “Aquí dalt, a la dreta d'aquell estel que brilla tant.” “On dius, que no et sento?” “Laura, treu-te els taps de les orelles, coll...!” Bé, em vaig adormir plàcidament. I de cop i volta em va sacsejar l'Eduard donant-me la notícia: “Es posa a ploure...” Sort que havíem plantat la tenda al costat per a les motxilles... Com que som molt mascles, vam cridar allò de “marieta l'últim”, i ja ens veieu corrent cap dins... “Que *tonta* la Iolanda...! Tan bé com ens ho estem passant...!

Al matí, un bon esmorzar, recollir-ho tot i en marxa. L'itinerari havia de ser pujar per la canal del Cristall, carenejar fins al puig de la canal Baridana, baixar per la canal Baridana, anar fins al poble del Quer Foradat i d'allà tornar pel GR fins a Estana (on era el cotxe). Pujar una canal sense neu? Impossible!... On clavàriem els esquís en arribar a dalt?... Sí, sí... doncs pregunteu-li a la Laura: per a ella va ser una experiència que la va elevar del món terrenal... (amb “subidón”... d'adrenalina... inclòs). En arribar a la cova del Cristall vam descobrir les nostres habilitats per fer ombres xineses a escala 1:1.

Un cop a la carena, xino-xano fins al cim; “ganyipar”, mirar els plànols i cap avall. Baixant per la canal Baridana, semblàvem uns *surfers* autèntics. I sense fer una sola ratllada a les fustes... Bé, ja érem a baix. Ara, a través del bosc, fins al Quer Foradat. “Vols dir que és per aquí?” “Sí, sí, es veuen fites...” “Doncs deuen ser molt petites...” “Mira, mira, el poble...” “Oh, una marca de GR...” “El camí continua per aquí...” “Ui, quantes plantes que punxen...” “Ui, ui, el poble ara està més lluny...” “Mira, saps què... jo baixo per aquí...” “Ja pot ser guapo el poble...” “Al·leluia, una pista...” “Que *tonta* la Iolanda...!”

Vam fer una entrada triomfal al poble... Rieu-vos-en, del Manolete, quan arribava a les places de toros... Sort que tothom estava dinant... Vam fer-nos forts a la font del poble, i va anar d'un pèl que no ens mengem la síndria que hi havia refrescant... Els amos no paraven de fer ullades des de la finestra de casa... Després d'adobar els peus tan bé com vam poder, vam agafar forces i cap a Estana. Llàstima del tram de GR que havien eixamplat per fer una pista, i que no hi havia gaire arbres per fer ombra... Segona arribada triomfal del dia...

Un cop al cotxe, vam tornar a la Seu per recollir la Iolanda. Mentre fèiem una *clareta* al passeig, van arribar uns somrients Ivan i Iolanda. Cap al cotxe, carretera i manta. “Posem una mica de música?” “Sí, sí, tu mateixa...” Fica el CD per la ranura i espera que soni... “Ui, no sona...” Bé, la ranura havia de ser la que hi ha dins l'aparell; no la que queda entre l'aparell i les sortides d'aire... “Triem un altre CD...?”

Jordi Pi Martínez

possible la Renaixença era compost per homes de tot el territori de Catalunya i estava format -com demostra en el seu llibre sobre aquest tema- per menestrals, per professions liberals, per botiguers, per gent menuda en l'aspecte social. I aquesta és la veritable història de Catalunya, que és semblant al problema de la llengua catalana, perquè amb la història no es pot ser neutral; o és que algú pot ser neutral amb la llengua?... es pregunta. Amb les coses importants no és pot ser neutral, insisteix. Amb la història de Catalunya no és pot ser neutral. O volem -diu- la nostra història o no la volem. Defensem la nostra història o no la defensem?

I una cosa que va sorprendre i va admirar Solé i Sabaté de Josep Termes, és sentir-li dir que hi ha gent que sempre es defineix ser dels que guanyen. Un ha de ser d'aquells elements que són consubstancials, i, lògicament, arribar als acords que possibilitin de fer avançar el país. I això ho va dir el 1982. Josep Termes es va expressar així sobre aquest tema: *Doncs jo, amb això que diu Convergència, hi estic d'acord; amb això que diu el PSC, hi estic d'acord; amb això que diu Esquerra, hi estic d'acord; i amb això que diu el PSUC, hi estic d'acord; perquè hi ha coses que, si ets una persona lliure, si ets una persona que té criteri propi, pot ser que defensis un partit polític, però no per això certes coses dels altres puguin no ser factibles amb referència a la llibertat de pensament.*

Ell sempre ha estat el primer a jugar a fons, i quan havia de donar la seva opinió com a historiador per valorar els fets de la història de Catalunya, anava a la premsa, anava a la ràdio, a la televisió, i s'hi implicava i es comprometia amb articles i amb declaracions importants. I demostrava l'error d'aquella teoria segons la qual els obrers s'havien allunyat del catalanisme. Fixeu-vos quin triomf tan gran que avui dia alguns partits de Catalunya es defineixin com a obreristes i com a catalanistes. Doncs si no hi hagués hagut gent com ell, això no hauria arribat. Josep Termes sempre ha pres compromís amb el país i, cosa molt important, un compromís amb el saber, amb la història de les persones. I ens recorda el fet que, el 1870, el poble de Gràcia va declarar la guerra a l'Estat espanyol perquè no volia anar a un servei militar que significava centralisme, que significava anar a combatre a Cuba, que portava el poble a la misèria; i abans preferia morir a Gràcia que morir a les colònies. D'això se'n pot escriure una novel·la; ara bé, la millor novel·la és la història: els joves de Gràcia van declarar la guerra de debò perquè amb canons i bales s'hi jugaven el seu futur. Aquesta és la història que li agrada a Josep Termes: la història del fets. I a partir d'aquí ha aconseguit una cosa que és extraordinària, que la ideologia hi sigui després, però primer que calgui conèixer els fets.

Josep Termes és un dels bibliòfils més selectes, dels més fins que jo he conegut a la meva vida, segueix dient Solé i Sabaté. En llibres té exemplars únics, peces úniques. Jo l'aprecio molt i m'enorgulleixo de ser deixeble seu.

Repeteixo que és un encert extraordinari que l'exvila de Gràcia, a través del seu Club Excursionista, de tant de prestigi, hagi fet aquest homenatge a una persona com Josep Termes, que no ha estat un professor, no simplement un professor, sinó que ha estat un mestre que ens ha instruït, ens ha agafat de la mà, perquè nosaltres, amb aquest art que és ensenyar la història del nostre país, la història de tots els països del món, fem el mateix, i ens diu: *Nois i noies, jo us he agafat de la mà, però vosaltres heu*

de fer el mateix amb altres i mantenir aquesta fidelitat, aquesta voluntat, aquestes ganes de treballar en el camí que jo us he mostrat.

Aquesta és la persona avui homenatjada, un mestre, un exemple per a tots i totes, per a la societat, per al país i per a Gràcia.

Tot seguit, l'homenatjat, Josep Termes, agrai en primer lloc l'assistència a l'acte, així com la intervenció de Josep M. Solé i Sabaté que -diu- s'ha extralimitat en temps i elogis. I repeteix el seu agraïment al públic, perquè creu

L'homenatge. Fotografia de Joan Pascual

que el món l'ha de fer el poble, que l'important és la base, la suma de vocacions i voluntats populars.

Afegeix que de tot el que ha dit Solé i Sabaté s'han de quedar amb que, realment, ell ha estat molt polititzat i, al mateix temps, molt liberal, sobretot des del punt de vista d'esperit. Creure -puntualitza- que només els meus són els bons, m'ha semblat sempre una ximpleria. Però ha dit una cosa [es refereix a Solé i Sabaté] que sí val la pena de recollir: que jo he estat de barri, he viscut al carrer; en aquella època naixíem, i al cap de poc mesos ja jugàvem al carrer, perquè no hi havia cotxes. He viscut escoltant la gent; i el qui no era de la Sedeta era de l'Olivetti i el qui no treballava a l'Elizalde era de Myrurgia; i amb ells vaig aprendre que hi havia una societat. La història jo no l'he apres a la Universitat, la història l'he apres al carrer, les bases i els fonaments i els orígens. Jo, al carrer, ja sabia qui era el Noi del Sucre i després, més enllà, el Macià, el Cambó i el Companys; però primer va ser el Noi del Sucre, vol dir els orígens d'una societat obrerista no sectària; per tant, era el carrer el que ensenyava. Al l'època d'en Franco hi havia una dictadura terrorífica, però tu te n'anaves a la taverna del barri i com que tots ens coneixíem, com que estàvem entre amics, parlàvem més de política que avui. Més de política he parlat jo als anys 50 a qualsevol lloc del barri que a l'any 90. El que passava llavors era que si entrava un desconegut es feia un silenci i canviàvem de conversa. I quan sortia es tornava que si en Macià ho va fer bé, o si el 6 d'octubre [del 1934] en Companys es va equivocar... Per tant, jo la història la vaig aprendre al carrer i vaig aprendre que era molt variada i que no hi havia una veritat única.

Permeteu-me, ara, una petita digressió. Una vegada vaig publicar un llibre i em van entrevistar, fent-me una fotografia al jardí de l'Ateneu Barcelonès que, a la primavera, s'hi està d'allò més bé prenent cafè; aleshores em van explicar que unes professores, que em coneixien, mirant el diari van dir: “*Caram, aquest diu que és molt d'esquerres, però quin jardí té a casa seva!* “.

Jo sempre he dit que era de Gràcia, a mi això de Barcelona no m'ha fet gaire il·lusió, i quan els anys 50 algú em preguntava: “tu d'on ets?” Jo de Gràcia; i quan algú en sabia una mica més deia: del Camp d'en Grassot. Però no més. Què hem de dir de Gràcia? Aquesta Gràcia és una vila popular, és el barri més popular de la Barcelona popular, i això es pot demostrar científicament -perdoni'm la broma- amb la Festa Major; qualsevol jove dels anys 50 anava allà a escoltar els boleros més coneguts. Quina era la millor Festa Major? La de Gràcia..., la segona era la de Sants. I què és Gràcia? Doncs és una vila menestral, ho és històricament. Ho han de recordar: un petit món pagès, a començament del segle XIX, rep l'impacte d'un fet extraordinari que és la revolució industrial. Arriba la màquina de vapor, arriba el tèxtil als afores de Barcelona, primer a Gràcia, després a Sants, després a Sant Martí de Provençals, etcètera. Nosaltres comencem a tenir màquines, i Gràcia, de petita vila pagesa, es converteix en una vila de menestrals i de treballadors, i alguns empresaris. I Gràcia fa la revolució industrial, i els carrers graciencs veuen en aquesta revolució industrial néixer la nostra modernitat, que vol dir, primer la màquina, que després deriva en uns empresaris, però, sobretot, en uns treballadors, i aquests treballadors creen cap al 1840 les primeres societats obreres, potser les més importants de Catalunya. Però Gràcia és la llar, el fogar de la revolució industrial; i neix el nostre moviment obrer.

Què surt de les societats obreres? Doncs immediatament l'organització conjunta de tot això que vol dir el sindicalisme. Anys després d'aquest sindicalisme, quan políticament canvia, evoluciona i es fa ideològic, començarà l'anarco-sindicalisme (CNT), i més tard arribarà el socialisme d'encuny social-demòcrata marxista. Però, primer, l'ordre és aquest, a Gràcia tenim el primer sindicalisme, tenim el primer anarquisme i, per posar-hi una mica de crítica, també tenim a Gràcia els primers nuclis anarco-terroristes. Així, doncs, passem d'un anarquisme col·lectivista o comunista, en l'argot de l'època, entre alguns teixidors, entre sabaters i entre treballadors manuals, a l'anarquisme violent, l'anarquisme de la bomba, que donà lloc a les bombes del Liceu de l'any 1883, i a tantes altres coses.

Però traiem la nota negativa i quedem-nos amb la positiva; al costat d'aquest sindicalisme d'arrel obrera creixen també a Gràcia, a mitjan segle XIX, els primers moviments, els primers nuclis democràtics, i aquests nuclis democràtics són de republicanisme larvat, latent, amagat, perquè imaginem-nos amb Isabel II i la dictadura dels espadons (sic) què seria dir-se republicà! Així emergeix el democratism i amb ell el republicanisme, i quan el 1868, poc abans del bombardeig a la nostra famosa Campana de Gràcia, amb la revolució que destronà Isabel II canvia el republicanisme amagat per un republicanisme democràtic federal -que neix a Catalunya, però, sobretot i especialment a Gràcia-, fa eclosió la nostra Renaixença cultural; aquest món de menestrals i de treballadors, aquest món de persones amb afany de cultura, dóna lloc a la voluntat de convertir la llengua del poble, no com fan a França en un patuès degradat, sinó en una llengua de cultura... I la llengua que parlen ells amb els pares i amb els fills la volen escrita i, per tant, passen a la Renaixença. I aquesta Renaixença té unes vies de difusió molt clares; per una part, són la gent de la cultura, que no vol dir els rics, sinó que vol dir els lletraferits, aquells que els agrada pensar,

que els agrada il·lustrar-se. Però l'altre gran front d'avenç d'aquesta Renaixença són els que estem aquí: els excursionistes, els orfeonistes, és a dir, els centres de socialització del catalanisme, i vostès són una mostra d'allò que es produí. Els dos grans camins de difusió social d'aquest catalanisme per passar d'un terreny més d'elit a un terreny més popular són l'excursionisme i l'orfeonisme, i a partir d'aquí vindrà l'esport i altres activitats. Per tant, estem davant de Gràcia, d'un país que és una realitat, que per a mi ha estat consubstancial, i estem en un moment en què -i amb això vull acabar la meua visió de la Gràcia històrica- es podrà considerar que ens trobem en un final d'etapa. I ara he de cridar-vos l'atenció i me la crido a mi mateix: han passat coses a Catalunya i hem fet coses nosaltres que podrien fer-nos preguntar: som en un final d'etapa? No, el que s'ha fet ja està ben fet, però això queda endarrere. No hem de considerar que avui tanquem un acte sociològic, cultural, polític, no cloem cap acte, al revés, el que fem és iniciar el camí d'un nou Renaixement; dit d'una altra manera, si algú ha de salvar Catalunya, i l'hem de salvar, serà el poble, i aquest són vostès. Moltes gràcies.

Els aplaudiments manifestaren, amb la seva intensitat, l'entusiasme dels assistents per les reflexions històriques i patriòtiques que havien estat exposades.

Reprèn la paraula Joan Cervera per dir: “Crec que avui ha estat un dia molt profitós, hem rebut dues lliçons d'història del passat, del present i del futur gràcies a dos grans historiadors. I gràcies, senyor Termes, per haver acceptat aquest homenatge que surt del cor dels graciencs”.

És ara el president dels Cantaires Muntanyencs, Miquel Fernández, qui agraeix al Sr. Josep Termes tot el que li ha fet aprendre sobre Gràcia, i diu que sempre que anem a muntanya i ens pregunten de quina entitat som, la nostra resposta és “del Gràcia”, perquè ens sentim orgullosos de portar el nom de la nostra vila. Però a partir d'avui, afirma, estaré molt més satisfet de ser i de dir que sóc “del Gràcia”.

Després d'aquestes paraules, dóna entrada a la Coral de la Unió Excursionista de Sabadell, l'amistat amb la qual es remunta a la primera Festa de la Cançó de Muntanya celebrada a Hostalric el 1965. I precisament amb ells, també, fa una setmana que érem a la vila de Castellar del Vallès per la 40ena edició de la Festa.

El mestre Joan Auladell regreia la invitació que han fet els Cantaires Muntanyencs a la seva Coral, i encara més pel fet de prendre part en un concert en homenatge a un gracienc com Josep Termes; concert en què, per altra banda, han estat programades dues peces en recordança d'Apel·les Mestres, una personalitat que potser tenim una mica oblidada

Després de les cinc cançons interpretades per la coral amiga, fou l'hora dels Cantaires Muntanyencs, dirigits per Víctor Barbé, amb el següent repertori:

<i>Cap on vas, oh pescador/ La viola del vell Janos (populars magiars)</i>	<i>Harm. B. Lajos. W. A. Mozart.</i>
<i>Cançó de bressol Ara és demà</i>	<i>lletra Miquel Martí i Pol, música Víctor Barbé.</i>

La reina del placer

Després d'un ràpid descens enfonsant-nos a la neu més avall de l'estany Blau i l'estany Negre (2.505 m), vam arribar a l'estany de Carançà o de les Truites (2.264 m), on la boira no ens va permetre gaudir de la seva bellesa; tot i que emboirat tenia una màgia especial. Després

Passarel·la a la roca. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

tocava creuar el riu successives vegades i l'organització en aquest cas havia contractat massa cabal d'aigua, tot i que a l'Anna ja li anava bé passar pel mig del riu mentre la resta ens dedicàvem a la recerca de millors passos, patinant i desplegant una gran varietat de tècniques i acrobàcies. (Quan farem un curset de progressió i creuament de rius? A l'Anna no li cal.) Després de passar una zona d'aiguamolls i de bosc, vam arribar al Ras de Carançà (1.831 m) xops i ben remullats. Temps efectiu de marxa: 6-7 h.

Vam ser els únics que vam acampar —no hi havia altres grups—, tot i que uns quants, a causa que els sacs de dormir eren molls, varen decidir dormir al refugi. Va haver-hi un intent de revenda de les set places del refugi del Ras de Carançà que quedaven lliures. Enmig d'una gran tensió i en un ambient crispat, la Laura va conquerir a la zona d'acampada un espai sense pedres on plantar la bandera i la tenda com si fos una exploradora, i plantar cara i defensar la seva conquesta. Quins crits més esgarriposos! Varen lluitar. Després de sopar tots junts al *refu*, vàrem anar a dormir.

L'endemà vàrem tenir sol i núvols alternant-se i vàrem gaudir d'un magnífic tresc per la vall emboscada, passant el tros de les gorges amb passarel·les metàl·liques i arribant a Thues (827 m), on alguns varen escollir l'opció *birra*, altres la del bany i alguns la mixta, bany i *birra*. Temps efectiu de marxa: 4-5 h, depenent de les cues per creuar els ponts d'un en un. Mentre “birrejàvem”,

va passar el *tren groc* xiulant. Com tenien contractat un microbús fins a l'estació de Renfe a Puigcerdà, “vàrem passar del tren”.

De camí l'organització tenia previst que el *tren groc*, tot saludant, ens barrés el pas, en un pas a nivell una mica abans de Font-romeu. Vàrem arribar una hora abans que el *tren groc* a l'estació de Puigcerdà, on vàrem tornar a “birrejar”. *Birres* i clares talla normal, XL i XXL. Després, tren fins a Barcelona. L'organització no va ser capaç d'arribar

Aeri camí excavat a la roca. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

a pactar amb Renfe un descarrilament, una vaga o algun esdeveniment per a amenitzar la nostra tornada com en l'edició anterior.

Fins aviat. Bona nit, que ja toca.

Manel

Tot el grup que hi va participar. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

SORTIDA NÚRIA-CARANÇA, EDICIÓ NÚM.: no recordo quantes!

Participants: Laura Puig, Alba, Eli Riera, Sergi Xanco, Xavi Z., Ramon, Pep Bellavista, Ricart, Marta Fonoll, Carme Ballesta, Aleix, Josep Maicas, Olga, Andrés, Fèlix, Anna Lon, Imma, Joan Bartoll, Carles, Enric, Merche i Manel, vint-i-dos en total. Érem vint-i-cinc, però alguns es varen donar de baixa a l'últim moment. Tot un èxit.

Ponts sobre el riu Carança. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

Després d'uns dies d'allaus constants de *mailing* al cegracia... “jo m’apunto”, “tinc tenda”, “de dos places”, “no sé si tinc totes les piquetes”, “tinc un amic que també s’apuntaria”, “jo no sé si fer bivac”, “què són uns paraneus?”, sondejós varis de tipus d’“ensigalada”, climatologia “marronosa”, els del *tren groc* que no s’entenen amb els horaris, “ara m’apunto jo”, “ara no puc venir”, etcètera, i amb l’expectativa de l’aventura i el *gusanillo* d’altres edicions pensant què ens passaria en aquesta:

- A- "Miniensigalada": plourà dia i nit.
- B- "Semiensigalada": no plourà, hi haurà tempesta i la boira ens portarà al Ras del l'Ensigalat en lloc de Carança.
- C- "Ensigalada": la nevada serà persistent; acabarem anant a l'ofici de missa de dotze a Núria.

D- "Megaensigalada": els gendarmes trobaran el carregament de drogues a la motxilla d'en Manel. De condemna: treballs forçats per a reparar la línia del *tren groc*.

Vàrem agafar el tren a plaça Catalunya. El Ricart va arribar tard i pretenia anar a Ribes de franc. Després d'un discurs al revisor va aconseguir no pagar la multa, tot i que jo vaig fer tot el que vaig poder perquè la pagués. A Ribes, esmorzar a l'estació. Nuvolositat “emmarronada”. Vàrem agafar el cremallera, en què potser per primera vegada feien descomptes no només amb la targeta de la FEEC, sinó també amb les targetes del Club Súper 3, Caprabo, Evax Segura i Ferreteria Pepe. Tot i això, el Ramon, el Xavi i l'Eli varen decidir pujar pel camí per fer més exercici i gaudir d'una estona de pluja.

Una vegada a Núria, el temps estava més “emmarronat”. S'obrien un munt de possibilitats: “desconvoquem la sortida”, “ara som de la UEC, ara del CEG....”, “anem a l'ofici de missa de les dotze”, “anem a comprar a la botiga de Núria”, “fa mal temps, doncs que ens tornin els diners del cremallera”, “truquem al *refu* del Pic de l'Àliga, fem una excursió i ens remullem”, “tornem a casa”, “podríem pernoctar a l'estació”, etc. Vàrem estar una hora analitzant la situació. Finalment vàrem optar per la remullada i fer la travessa en un moment en què no plovia i semblava que el temps millorava. Començàrem la travessa tots contents perquè uns clars de blau s'obrien enmig del cel ennuvolat gris. Una marmota semblava voler dir-nos quelcom.

Passarel·les al riu Carança. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

L'ascensió al Noucreus (2.796 m) va ésser per la directa, on la neu es deixava trepitjar, en lloc d'agafar el camí que puja més progressivament, on era prou gelada per fer necessari l'ús de grampons. El temps s'estava tornant a “emmarronar”. Una vegada al Noucreus, la tempesta se'ns va tirar a sobre, amb un “espectacle de llums i so” (llamps i trons) que l'organització havia contractat per a amenitzar la sortida. Al Gràcia som molt detallistes. Tots vàrem descendir tan de pressa com vam poder, esgarriats per la tempesta, que teníem molt a prop, enmig d'aigua i calamarsa. En Ricart es va endarrerir una mica per esperar el grup de tres que venien enrere, no fos que s'equivoquessin a causa de la boira i anessin a parar a coma de Vaca, cosa gens difícil amb boira.

Passarel·la entre les parets de la gorja. Fotografia d'Enric Martínez Domènech

<i>(havanera)</i> <i>Barbershop blues</i>	<i>Harm. Alain Langrée.</i> <i>Saundra Berry Muser.</i>
<i>La Muntanya</i> <i>(himne muntanyenc)</i>	<i>Alexandre Marraco (Harm. Pere Jordà).</i>
<i>Déu lloat per la natura</i> <i>Camí de la font</i> <i>Dalt de la Jungfrau</i>	<i>L. van Beethoven.</i> <i>lletra i música Apel·les Mestres.</i> <i>lletra Apel·les Mestres, música K.A.Kern (Harm. Víctor Barbé).</i>

En acabar, es lliuraren els records de la festa a totes aquelles persones que d'una manera o altra hi havien pres part.

Albert Musons clou la cinquena edició dels Concerts de Primavera i d'homenatges a personalitats de Gràcia tot dient que el nostre Club és una simbiosi entre l'excursionisme i la cultura, perquè en el proper mes de setembre es farà una exposició en aquesta mateixa casa consistorial dedicada als 80 anys de vida continuada del butlletí “Mai Enrera”. Concreta que llegir les pàgines d'aquesta publicació és resseguir la història de Gràcia i la de Catalunya. També a partir del mateix mes s'iniciaran un seguit d'actes per celebrar el 140è aniversari del Campanar de Gràcia, construït en l'època de l'alcalde Balasch. I aprofita l'ocasió per agrair la sensibilitat del C.E.G. que ha cedit al Districte un quadre de família que guardava d'aquest alcalde, quadre que rebrà el lloc d'honor que li correspon en aquesta seu municipal.

Vull dir-los –continua- que el mestre Víctor Barbé em comentava abans de començar el concert que l'any vinent, i si tot va bé, es podrà estrenar en aquesta mateixa Sala de Plens una “Suite de temes graciencs” per a coral i cobla, escrita pel propi mestre.

Felicita Josep Termes per haver nascut i continuat sent veí de Gràcia, i, sobretot, per fer-ne bandera. També nosaltres ens sentim graciencs per damunt de tot, i el fet que persones com vostè i de la seva talla intel·lectual ho sentin així ens omple de satisfacció.

Aurora Vila i Guàrdia

(1) Data en què es produïa a Barcelona la sublevació militar, que portà a la guerra civil de 1936/1939.

XL FESTA DE LA CANÇO DE MUNTANYA

setembre-octubre 2004

EL GIE DURÀ A TERME EL VI CURSET D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

El curs començarà el dijous 7 d'octubre i s'acabarà el dijous 11 de novembre amb l'acte de cloenda. Hi haurà un total de cinc sortides pràctiques (que la Federació diu que s'han d'anomenar sortides d'entrenament esportiu, arran del Decret de regulació, etc.) i xerrades teòriques al club.

Sortides pràctiques:
diumenge, 10 d'octubre (Cerdanya)
dissabte-diumenge, 16 i 17 d'octubre (Garraf)
diumenge, 24 d'octubre (Garraf)
(el cap de setmana de l'1 de novembre no fem sortida)
dissabte-diumenge, 6 i 7 de novembre (a determinar).

El curs és apte per a tothom, i és una manera de conèixer un paisatge subterrani diferent i apassionant, aventurer... No cal tenir una gran forma física. Pel que fa a la claustrofòbia, no n'hi ha per a tant: les cavitats acostumen a ser espaioses i grans i, un cop a dins, no te n'adones.

El curs és principalment d'espeleologia vertical, però la primera sortida pràctica és sempre a una cova horitzontal.

Preus:
— socis del Club: 85 euros
— no socis: 110 euros.

La data límit per a inscriure-s'hi és el dia 5 d'octubre. Com que sols som dos monitors que hem pogut fer el CIATE i hi ha d'haver una ràtio de màxim tres cursetistes per monitor, les places es limiten a sis (però hi haurà més monitors que ens ajudaran, és clar).

A veure si algú s'hi anima, que el curset de l'any passat no el vam fer per manca de gent. Us hi esperem.

Xavier París

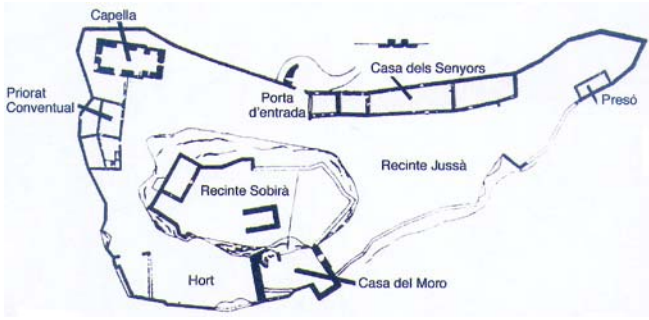
Fotografies de Joan Pascual

ANEM AL CASTELL DE... CENTELLES (Osona)

Situació. Les ruïnes d'aquest castell es troben dalt d'un turó acinglat, l'agulla de Sant Martí, de 855 m d'altitud, unit a la serra o costa de Sant Martí. Des del castell es domina l'entrada natural a la plana de Vic, pel Congost, amb una bona visió sobre el territori que l'envolta, el Montseny i les Guilleries. Pertany al municipi de Sant Martí de Centelles.

Planta del castell, en base a un planell de J.M. Pericas

Estat actual i descripció.

Nombroses restes en ruïnes. El castell dibuixa una planta irregular, bàsicament triangular, adaptada a la topografia del terreny on està situat. És format per dos recintes: el sobirà —dalt d'una gran roca situada gairebé al centre geomètric del conjunt— i el jussà. En el primer, dalt del penyal i de molt difícil accés, hi podem intuir la part més antiga del castell, amb algunes estances de planta rectangular, una volta de pedra, restes de murs—construïts amb petits carreuons— i la base d'una torre. En el recinte més baix o jussà hi ha el portal d'entrada; les restes de la capella de Sant Esteve i Santa Maria (advocació sota la qual es posà el temple a partir del segle XIII), amb part del campanar d'espadanya; el monestir canonical —on al llarg dels segles XIII i XIV residí una comunitat de religiosos

Restes de muralla i detalls de la capella amb el campanar, finestra i porta dovellada - avui desapareguda -. En primer terme restes del priorat, ara inexistents. Fotografia d'Enric Ribas, any 1933, Arxiu de Castells

sota la regla de Sant Agustí—; ben poca cosa de l'antiga casa senyorial —malauradament sense la porta d'entrada adovellada, amb l'escut d'en Bonfill de Júdice (que exercí el domini del castell entre 1469 i 1472), que va “desaparèixer” els anys seixanta del passat segle—; l'anomenada casa *del Moro*, de gruixudes parets i amb una estreta porta d'accés (també amb algunes dovelles “desaparegudes”) —que en cas necessari podia defensar un sol home—, que donava pas a les úniques escales per a accedir al castell sobirà; el recinte destinat a presó, i altres dependències i muralles. La vegetació s'està ensenyorint del lloc.

Història.

El castell de Centelles, anomenat antigament *castell de Sant Esteve*, juntament amb l'església de Sant Esteve i el vil·lar de *Sentelias* —vila rural situada sota el castell, on ara es troba Sant Martí de Centelles— apareixen citats ja en un document de l'any 898. Els Centelles, com a feudataris d'aquest castell, no hi apareixen documentats fins al 1041, amb Guadall I —*senyor del castell de Sant Esteve*. El seu fill Gilabert I, mort després del 1062, podria ser-ne el successor. Després vingueren Guadall II, mort el 1084, i Guadall III, mort després de 1096, tots ells *senyors del castell de Sant Esteve*. El fill d'aquest darrer, Guadall Gilabert, és el primer que prengué el cognom de Centelles: Gilabert II de Centelles, que el 1145 és citat encara com a *senyor del castell de Sant Esteve* al terme de Centelles. Des d'aquest personatge la família Centelles és ja ben coneguda. És a partir del 1204 que el castell de *Sant Esteve* començà a ser anomenat *de Centelles*, coexistent durant un cert temps tots dos noms, fins que, a partir del 1247, quedà només el de Centelles. Els anys 1359-1360 ens consta que la família dels Centelles feren vassallatge, per aquest castell, al rei Pere III, *el Cerimoniós*. El domini del castell seguí, d'una generació a la següent, en mans d'aquesta família, amb contínues ampliacions —per enllaços matrimonials— del seu patrimoni. Els Centelles participaren activament amb les seves armes en les campanyes dels reis catalans —Jaume II, Pere II i Pere

En primer terme la Casa dels Senyors, amb la porta blasonada. Avui només en resten els fonaments. Al fons, a ran de cingle - afortunadament encara existent -, la volta de la presó. Fotografia d'Enric Ribas, any 1933, Arxiu de Castells

ens caigui un llamp a sobre. Hem d'anar ràpid. Ja sabia que em deixava alguna cosa: els guants; quina p...ada, quin fred. És igual, he de continuar.

Cada vegada és pitjor, més fort. Els que controlen es posen seriosos; hem de “donar canya” a les cames, hem de sortir d'allà com sigui. Em deixen un guant; genial, ja sabia jo que hi podia confiar. El compartim tot el dia.

Comencem a baixar. Ràpid, ràpid, ràpid. Quina tensió. Sembla que amaina una mica. Sortim de la zona nevada. El pitjor ja ha passat. Parem cinc minuts per a recuperar forces i continuem la marxa. Hem de creuar el riu diverses vegades i ens dificulta l'accés el gran cabal d'aigua que porta. Salts, relliscades, botes mullades, és igual; després del que hem passat això no és res. Continuem baixant; se'ns fa tard; hem d'anar de pressa; no tenim places al *refu* i hem d'acampar.

20.00. Arribem al *refu*. Només hi ha set places per a dormir. Ho fem a votacions. La resta, a muntar les tendes. Es crea la persecució per a aconseguir la millor plaça; tot s'hi val, quan es tracta de dormir bé. Hi ha qui, a més, gaudeix d'un “refrescant” bany al riu abans de sopar. Tot organitzat, ens n'anem a sopar al *refu* amb els companys. Menjar, xerrada, històries per a no dormir...

23.00. Ens n'anem a dormir. L'endemà s'ha de matinar.

Diumenge

07.00. Sona el despertador. No, vull estar-m'hi una estona més. Res, que no em deixen. Ens vestim i desmuntem tendes. A esmorzar.

07.45. Estem agafant forces. El dia, per sort, no té res a veure amb l'anterior. Cel blau, sol. Fa fresca a aquelles hores, però segur que millora.

09.00. Comença la ruta. Continuem baixant. Per aquest vessant tot és molt diferent. Ens endinsem en la muntanya.

La vegetació és molt variada, però manté una monocromia que et fa sentir com si estiguessis en un lloc màgic, dintre d'un conte. Caminem per un camí ben definit, voltat d'arbres, plantes i roques que semblen entapissades per la molsa, que transmeten una sensació de tranquil·litat, de silenci, de solitud, de pau, encara que ens acompanyi en tot moment el fort soroll de l'aigua del riu. Arribem a les passarel·les metàl·liques. És una experiència inoblidable passar per sobre el riu, a aquelles alçades, pels ponts penjats, amb un moviment a manera de balanç. Hem baixat a un ritme força accelerat. D'alguna manera, tenim ganes d'arribar ràpid a bon port. Només ens falta perdre el tren. Tenim temps de sobres. Fa calor i volem banyar-nos. Ja estem arribant.

13.15. Hem arribat; som a Carançà. Avui ha sortit tot perfecte. Alguns decideixen d'anar a prendre's una *birra* i d'altres a banyar-se al riu. Tots sabem qui s'apunta segur al bany. L'aigua està gelada i es converteix en tot un espectacle. Llàstima que després no ens dóna gaire temps per a prendre el sol. Hem de marxar.

14.15. Baixem al bar a buscar els companys. Ens prenem una *birra* i cap al microbús. Una hora de trajecte descansant, dormint, xerrant, i arribada a Puigcerdà.

16.00. Encara falta molta estona perquè surti el tren. Ens estirem en *el duro asfalto* a prendre el sol i carregar piles. Al bar de l'estació fem el dinar.

17.00. Surt el tren cap a Barcelona. Ens reagrupem en compartiments de quatre en quatre. “Manel, no t'adormis; volem sentir la teva veu”. Comencem a petar la xerrada i a divagar sobre el que és i no hauria de ser.

Recordaré aquesta sortida com una de les millors vivències que he tingut fins ara. He viscut experiències i sensacions que són difícils d'expressar però no de sentir. Només sé que m'ho he passat de conya i que em sento molt bé. Un petó a tot el grup.

Carme Ballesta

Carpe diem

CRÒNICA DE L'”ENCIGALADA” NÚRIA-CARANÇÀ 04

Dissabte

4.30. Sona el despertador; l'he posat ben d'hora per no arribar tard al tren: no m'esperaran. Estic neguitosa; representa que és una sortida de mitjana muntanya, però ens han dit que hem de portar grampons i piolet (això és que hi ha neu, és clar). Suposo que algunes clapes de neu deuen quedar de l'hivern sense fondre's. No ho sé, estic una mica perduda; acabo de preparar el material i no sé si ho estic fent del tot bé; segur que em falta alguna cosa. Tanco la motxilla i marxo.

6.20. Arribo a l'estació. No hi ha ningú. És clar, hem quedat a tres quarts. Que impacient. Compro el bitllet; faig un cafè. Comencen a arribar els companys; em sento millor. Arriba el nostre molt honorable coordinador Manel Pitt. Planteja les condicions meteorològiques previstes a la zona on ens dirigim, però tot i així decidim comprovar-ho per nosaltres mateixos.

7.05. Som divuit persones; falten els cinc dels cotxes. Agafem el tren; no porta retard; alguna cosa li passa a la RENFE; no anem bé. Ocupem la part davantera d'un del vagon. Ens apinyem als seients més incòmodes que trobem, però és igual: estem junts comentant i pronosticant el que farem. Bé, sempre hi ha els que ho saben de veritat i aprofiten el trajecte per a dormir; perfecte; si ho arribo a saber... Passa el revisor; no ens demana els bitllets. Què passa? La RENFE ha canviat? Deu ser que ja coneixen el Manel de cada any i els inspira confiança? Segur que sí. En tot cas, no els hem hagut d'ensenyar.

9.30. Arribem a Ribes. Aquí hem quedat amb els companys que pugen en cotxe i fan la ruta a peu fins a

Núria. Fem temps esmorzant al bar de l'estació fins que surti el cremallera que ens durà a Núria.

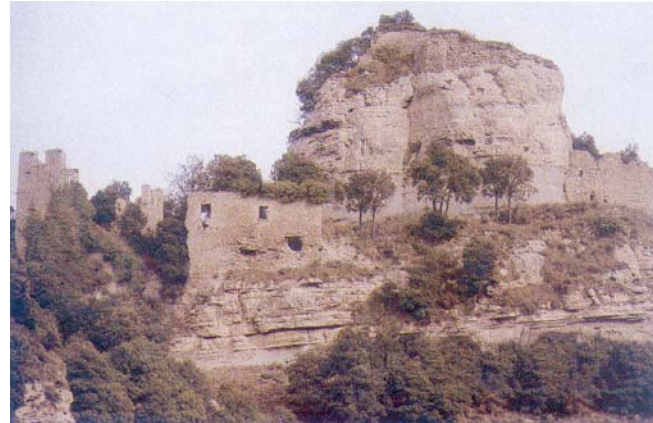
10.15. Som al cremallera. Ja comença a ploure. Això no pinta gaire bé, però som optimistes; segur que para.

11.00. Arribem a Núria. Cada vegada plou més fort. No és una tempesta, però Déu n'hi do. Entrem dintre de l'estació. S'han de contrastar, valorar i votar les diferent opcions que tenim una vegada allà. No sabem ben bé per on tirar. Però la qüestió principal és bastant clara: es continua o no la sortida? Una vegada plantejats els problemes i inconvenients donades les circumstàncies meteorològiques, no gaire favorables, per no dir gens, el Manel desconvoca la sortida oficialment. Ara som de la UEC. Quin mal fa això, després dels nervis que he passat, amb la il·lusió que tenim tots plegats. Es proposa fer una altra cosa, però no hi ha quòrum. Silenci; el temps passa; hem de decidir. Finalment, votacions. Hi ha consens: la gran majoria vol fer el que hem vingut a fer. Farem la Núria-Carançà. Quins nassos que tenim. Se'ns fa tard; hem d'anar tirant.

12.00. Comencem a caminar. Un bon senyal: ha deixat de ploure. A vegades s'equivoca l'home del temps, no? Una vista preciosa de tota la vall. Les muntanyes nevades, el reflex de la neu que ens enlluerna; llàstima que hi ha boira. Malament; segur que ens quedem sense poder gaudir del paisatge. Desnivell important de pujada. Penso: “Segur que només és aquest tram; després és tot pla i baixada; segur que no hi ha dificultat”. Arriba un punt que ens trobem la neu. Hem de treure el piolet. Els experts en alta muntanya, que n'hi ha un grapat, ens fan un intensiu teoricopràctic. Continuem la marxa. En Manel a la *tête de la course* fent via i els altres, repartits, tenen cura dels inexperts. Està tot controlat, de moment. Tenim confiança. La marxa del grup no decau en cap moment. Però millor no mirar avall: quina hòstia ens espera si caiem. Tirem endavant. Mentrestant ja veiem com els companys que vénen a darrere se'ns apropen. No trigaran a enganxar-nos. Es mira en tot moment de seguir el camí més adequat, segons l'estat de la neu, buscant l'opció més fàcil i menys perillosa. Estem arribant a la cresta; comença a ploure. Ja som dalt; millor tapar-se amb la capelina o el *gore*; sembla que se'ns gira el temps en contra nostre. No parem. Comença la calamarsa. Som a Noucreus; és perillós: amb la tempesta tenim tots els números perquè

III—a Mallorca, Eivissa, València, Sicília, Sardenya, etc., tot consolidant l'expansió catalana pel Mediterrani, lliurant-hi molts d'ells la seva vida, com és el cas de Gilabert V de Centelles, que arribà a ser majordom del rei Pere III—mort, al setge de Càller, a l'illa de Sardenya, el 1324 al servei del rei—; o del seu germà Eimeric I de Centelles—que morí a Sogorb, el 1336, a conseqüència d'una ferida rebuda al setge de Xèrica acompanyant aquest mateix rei en una expedició contra el rebel Pere de Xèrica. El castell de

Vista del castell - d'esquerra a dreta - restes de muralla, la capella, el priorat i, sota la penya, la “Casa del Moro”. Dalt, el recinte sobirà. Fotografia de Josep Arisa

Centelles fou protagonista en nombrosos conflictes bèl·lics, com les revoltes remences o la guerra entre la Generalitat i el rei Joan II (1462-1472). L'any 1464 el castell fou ocupat pels partidaris del rei, en el tercer intent de conquerir-lo, i tot seguit, en la temptativa per tal de recuperar-lo, els de la Generalitat enderrocaren—amb tirs de bombarda—una part del castell sobirà. La inexpugnabilitat del castell va fer que aquest s'hagués de rendir, només després d'un llarg setge, l'abril de l'any següent, el 1465. Fou aleshores quan el pretendent de la Generalitat, el condestable Pere de Portugal (Pere IV de Catalunya), elegit rei enfront de Joan II, disposà la reparació del castell amb l'ampliació de les fortificacions i el propòsit de transformar-lo en la seva residència. D'aquest període, entre el 1465 i el 1466, són moltes de les restes que avui podem veure. Els treballs foren dirigits pel capità Dídac de Villarreal i portats a terme pel mestre de cases Jaume Cantal i el pedraire Joan de Montmany, que s'encarregà d'esmicolar una grossa penya per tal de fer més ampli el recinte inferior. El desig de transformar el castell en residència reial féu que s'obrissin noves finestres, es posessin vidrieres, es pintessin sostres, etc. La decoració anà a càrrec de l'escultor Joan Claperós i del pintor Alfons de Còrdova. Fins i tot hom canvià el nom tradicional del castell pel de Castell-real. La prematura mort per tuberculosi, el juny de 1466, del rei Pere IV—gran amant de les arts i les lletres—va fer que aquest no arribés a residir al castell. Un cop acabada la guerra, els Centelles, possessionats de nou del castell, completaren les obres, però ja no li donaren el luxe que es pretenia. A partir de mitjan segle xiv (entre el 1480 i el 1515) els Centelles deixaren d'habitar el castell i traslladaren la seva residència a la vila de Santa Coloma de Vinyoles o de

Centelles—l'actual vila de Centelles. Aquest fet repercutí també en la comunitat religiosa que, des del segle xiii i sota el patronatge dels senyors, hi convivia i que havia marcat el seu punt àlgid al llarg del segle xiv. El castell, però, continuà habitat pels beneficiats i guardians fins al segle xviii; començà la seva decadència durant la guerra de Successió (1702-1714), en què s'hi van fer forts els *vigatans*, partidaris de l'arxiduc, atacats pels *centellistes* o felipistes, que, segons es diu, destruïren el castell. En el curs de la guerra contra els francesos, el 1808, aquests profanaren i malmeteren fortament la capella i, a començaments de 1809, les tropes del general Saint-Cyr volaren una part del castell i n'incendiaren la resta. Més tard hi hagué només els ermitans o custodis de la capella, que fou abandonada definitivament cap al 1888, en què es traslladà l'antiga imatge de Santa Maria del Castell—de traces romàniques— a la parròquia de Sant Martí de Centelles, on encara es conserva. Finalment, al segle xix i en el curs de les guerres carlines, un escamot que guardava el castell s'entretingué a fer volar amb pólvora les parets més atrevides. Al llarg del segle xx han estat els “espavilats” els qui han robat descaradament quasi tots els elements treballats: finestrals, portals, dovelles... Tot plegat hafet que, avui, les restes que han perdurat d'aquest maltractat castell siguin només una mostra—malgrat tot, encara important—del seu brillant passat. Esperem que algú, consolidant-ne el que en queda, n'aturi el progressiu deteriorament.

Detall de la porta d'entrada - amb nombrosos elements “desapareguts” - a la “Casa del Moro”. Aquest estret pas, apte per a una sola persona, per mitjà d'una escala interior era l'únic accés al recinte sobirà. Fotografia de Josep Arisa.

Llegenda.

Els moros, com a amos i senyors, corrien per tot Catalunya i feia ja molt temps que tenien assetjat aquest castell. El senyor que hi vivia tenia una filla molt bonica. Un dels seus patges se'n va enamorar perdudament, tant que, no podent resistir el foc de l'amor que sentia, va demanar-la al seu pare. Aquest, indignat per tal gosadia, el volia fer penjar; però els moros no afluixaven en el seu atac i des del castell no trobaven la manera de desfer-se'n. El feudal, que no era ruc, pensà que era una llàstima perdre, en aquells moments, un home jove i més si era tan atrevit, fort i valent. El senyor decidí, doncs, ser pràctic i guanyar temps tot fent una proposta al patge: li donaria la mà de la

seva filla si en el termini d'un any aconseguia salvar el castell del setge sarraí; però si, passat aquest temps, no ho aconseguia, el faria penjar. El patge, de grat o per força, s'hi avingué. Va provar moltes maneres de defensa per tal d'alliberar el castell dels moros, però totes eren inútils i com més anava amb més força i ràbia atacaven aquests. Els dies i els mesos anaven passant; el termini de temps era ja a punt d'expirar i el setge continuava. Un dia, mentre el patge, desesperat, contemplava el darrer ramat de cent moltons que el castell conservava, tingué una idea. Posà entre les banyes de cada animal una grossa teia i una nit fosca, amb les teies enceses, els envià tots muntanya avall acompanyant-ho, des del castell, amb gran cridòria i picar de cassoles, d'armes i ferros. Els moros, sorpresos, prengueren per un poderós exercit aquell bestiar que, esfereït, amb gran fúria i terrabastall i per diferents indrets es dirigia contra ells i fugiren cames ajudeu-me. El patge, en premi al seu estratagema, va rebre la mà de la donzella davant l'alegria de tots els assetjats. El castell, que fins llavors s'havia anomenat de Sant Esteve, prengué el nom no de Centelles, com diuen els historiadors i erudits, sinó de *cent teies*, com diu el poble, en record de les cent teies que portaven, al cap, els moltons alliberadors.

Itinerari

Desplaçament. Amb cotxe, des de Barcelona, cal agafar la C-17 en direcció a Vic. Passat el Congost, a l'altura de Centelles i per la sortida que va als Hostalets de Balenyà, hem d'agafar la C-1413b, que va a Sant Quirze Safaja i Sant Feliu de Codines. Passem, per un dels seus extrems, la vila de Centelles i a uns 3 km trobem un trencall, a la dreta, que ens porta a la parròquia de Sant Martí de Centelles, on hem de deixar el vehicle.

Ruta a peu. Durada: 40 minuts. Longitud: 1,9 km. Desnivell: 155 m. Dificultat: baixa. A partir de la parròquia de Sant Martí per un corriol que comença al final del carrer de la Font, tot passant pel darrere del petit cementiri, en uns 25 minuts s'arriba al castell. Per a tornar hem de desfer el camí, en uns 15 minuts, fins al lloc on hem deixat el cotxe.

Josep Arisa

Cartografia

Cingles de Bertí i de Gallifa. Escala 1:25.000. Editorial Alpina.
Osona. Escala 1:50.000. ICC.

Bibliografia consultada

Antoni PLADEVALL i FONT. "Sant Martí de Centelles". *Gran geografia comarcal de Catalunya*. Volum 1. Barcelona: 1982.

Antoni PLADEVALL i FONT; Albert BENET i CLARÀ. "Castell de Centelles". *Catalunya Romànica*. Volum III. Barcelona: 1986.

Joan AMADES. *Castells llegendaris de la Catalunya vella*. Edició facsímil. Tarragona: El Mèdol, 2001.

GRUP DE NATURA

SORTIDA A LA GARROTXA

El proper dia 3 d'octubre reprenem el cicle de sortides de Natura amb la pujada al volcà de Santa Margarida i una visita a la fageda de Jordà.

El volcà de Santa Margarida (682 m) està situat dins l'àrea de la zona volcànica de la Garrotxa, dins el municipi de Santa Pau. És un dels més importants del sector, i la seva extensa boca té uns dos mil metres de perímetre. Al mig del pla format pel cràter hi ha l'ermita, que dona nom al volcà, d'origen romànic.

La fageda de Jordà és un bosc de faigs excepcional perquè creix en un terreny pla i de baixa altitud (550 m). S'assenta damunt d'una colada de lava que va emetre el volcà del Croscat, la qual ofereix un relleu accidentat, amb abundants prominències, que poden assolir més de vint metres d'alçada.

Per a més informació, al telèfon 933 396 440 i al plafó del Club. Per a inscripcions, a la Secretaria del Club de dilluns a dijous de 6 a 10 del vespre.

Jordi Pi i Calzada

MUNTANYA

CLOENDA DEL CICLE BUCH I PARERA GENER-JULIOL 2004

El dijous 8 de juliol es va clausurar el Cicle d'Audiovisuals Buch i Parera Gener-Juliol 2004. Carme Sales, amiga del Club, ens va presentar el seu viatge *De Lhasa a Katmandú amb bicicleta*. Aquest trajecte recorre uns 1.100 km i inclou també la visita al campament base de l'Everest. La projecció començava amb una introducció turística de la

ciutat de Lhasa, situada a 3.650 m d'altitud, i el procés d'acimatació aconseguit, en autocar, amb la visita del monestir de Gandem, a 4.500 m d'altitud.

Després de quatre dies a Lhasa i els seus voltants, a la Carme l'esperaven uns vint-i-cinc dies de dures etapes amb bicicleta, especialment pels quilòmetres a fer cada dia i les dues punxades de roda atribuïdes a les cambres d'aire xineses que havia hagut d'adquirir a Lhasa a causa de la pèrdua aeroportuària de la manxa europea.

Les diapositives ens van deixar a tots bocabadats: paisatges impressionants, des d'àrids fins a plens de vegetació i aigua, companys de viatge apareguts del no-res... de somni. Al finalitzar la sessió, vam celebrar amb un pica-pica la cloenda d'aquesta temporada i l'arribada de l'estiu.

La propera temporada comença ja aquest setembre (dijous dia 30) amb *Ladakh, entre el cel i la terra*, a càrrec d'Àlex Mariné, David Terradas i Joan Rosell. Finalment, només resta agrair a tothom l'assistència i la col·laboració per a tirar endavant el cicle.

Laura Puig i Ingrid Vives